

Ecologische quick scan

Kamperzeedijk 6a te Genemuiden

In het kader van een
bestemmingsplanwijziging

Uitvoering	Ruimte voor Advies BV Deventerstraat 179, 8171 NS Vaassen
Opdr.gvr.	Dhr. Lowijs
Locatie	Kamperzeedijk 6a 8281PG Genemuiden
Datum	20 augustus 2018
Status	v1

INHOUD

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding en doel	
1.2	Beschrijving locatie en ingreep	
1.3	Opzet onderzoek	
2	Resultaten	5
2.1	Vaatplanten	
2.2	Broedvogels	
2.3	Vleermuizen	
3.4	Grondgebonden zoogdieren	
3.5	Amfibieën en reptielen	
3.6	Overige soorten	
3	Effecten	8
3.1	Broedvogels	
3.2	Vleermuizen	
3.3	Grondgebonden zoogdieren	
3.4	Overige soorten	
4	Gebiedsbescherming	9
4.1	Natuurnetwerk Nederland	
4.2	Natura 2000	
5	Conclusies en Aanbevelingen	11
5.1	Overzicht van de bevindingen	
5.2	Conclusies en aanbevelingen	
6	Wettelijk kader	13

INLEIDING

1.1 Aanleiding en doel

Voorliggend rapport beschrijft de bevindingen van een ecologische quick scan uitgevoerd op een perceel aan de Kamperzeedijk te Genemuiden. De initiatiefnemer heeft voor het perceel aan de Kamperzeedijk 6a een bestemmingsplanwijziging aangevraagd. Het voornemen is om de bestaande bebouwing te slopen en vervolgens een nieuwe woning te bouwen. De bestaande bebouwing bestaat uit een gebouw met een totale oppervlak van circa 80 m² en is gelegen in het buitengebied van Genemuiden. De ingreep is getoetst aan de Wet natuurbescherming. Voor het onderzoek voldoet in eerste instantie een 'quick scan': een kort onderzoek op basis van een beknopt bronnenonderzoek en een veldbezoek, waarbij een deskundige een inschatting maakt van de mogelijke aanwezigheid van beschermde flora en fauna. De quick scan betreft een momentopname, er kan dus geen rekening worden gehouden met de dynamische aspecten van natuur, zoals migratie en kolonisatie door soorten en veranderd terreingebruik en -beheer na afloop van het onderzoek. De quick scan kan leiden tot uitvoeriger onderzoek of tot een advies voor mitigerende/compenserende maatregelen. De geldigheidsduur van resultaten bedraagt voor zwaarder beschermde soorten maximaal 3 jaar.

1.2 Beschrijving locatie en ingreep

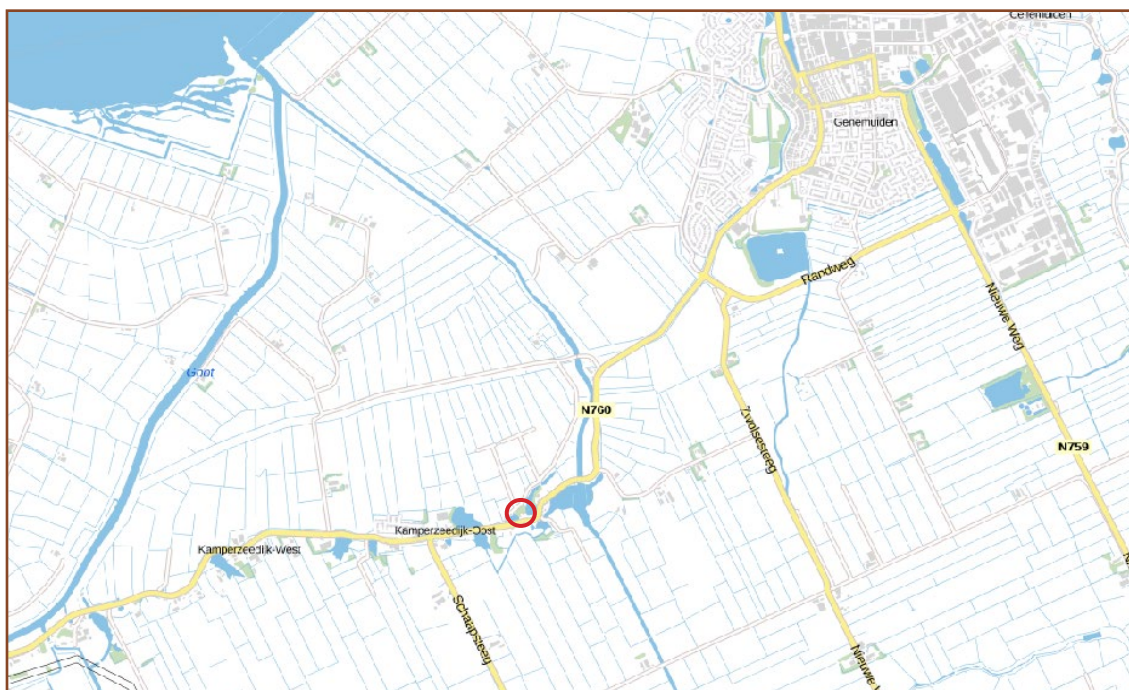
De onderzoekslocatie betreft een perceel van ca. 1.500 m² aan de Kamperzeedijk 6A, gelegen in Genemuiden in de gemeente Zwartewaterland (zie afb. 1.1 en 1.2). De bebouwing bestaat uit een oude schuur en enkele daaraan gekoppelde opstallen. De locatie is deels verhard met tegels, betonplaten en asfalt en deels onverhard. De schuur bestaat uit een bakstenen muren, een dak ontbrak, maar de initiatiefnemer heeft het bouwwerk gedeeltelijk afgedekt met metalen golfplaten. De bebouwing is grotendeels opengesteld aan de elementen. In de schuur staat een zeecontainer waar de initiatiefnemer bouw materiaal en gereedschap bewaard. Naast de te slopen schuur staat een carport. Voor de sloop van de bebouwing wordt een woning gerealiseerd. Alle ingrepen vallen onder de noemer "ruimtelijke ontwikkeling en inrichting".

1.3 Opzet onderzoek

De ecologische quick scan bestaat uit een beknopt literatuuronderzoek (verspreidingsatlassen, websites etc.), een veldbezoek en rapportage met bevindingen en advies. De locatie is op 17 augustus 2018 bezocht door R. Harleman, natuur en landschapsdeskundige en K. Wegerif, junior-ecoloog, beiden van bureau Ruimte voor Advies. Tijdens dit onderzoek is het terrein verkend op de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde flora en fauna. Daarbij is in het bijzonder gelet op (mogelijke) verblijfplaatsen van gebouwbewonende soorten zoals Huismus, vleermuizen en marterachtigen. Het onderzoek vond plaats op de toekomstige bouwlocatie en het daaromheen liggend terrein, inclusief de toegang. Het noordelijke deel van het perceel wordt niet in de planvorming betrokken en blijft grotendeels buiten beschouwing. Het locatiebezoek is onder halfbewolkte omstandigheden bij een temperatuur van 18 °C en zwakke tot matige wind uit oostelijke richting.

Afb. 1.1: Kadastrale kaart van de onderzoekslocatie geplaatst op een luchtfoto. De locatie van onderzoek in met een rood kader weergegeven en omvat de toekomstige bouwlocatie in de zuidelijke helft van het terrein. Bron ondergrond: PDOK service/geodata.nationaalgeoregister.nl. Situatie 2016.

Afb. 1.3: Globale ligging onderzoekslocatie Kamperzeedijk 6a Genemuiden(rode cirkel). Bron ondergrond: PDOK brtachtergrondkaart.

2

RESULTATEN BESCHERMDE FLORA EN FAUNA

2.1 Vaatplanten

Op het perceel zijn geen beschermde of bijzondere plantensoorten aangetroffen. Geschikte omstandigheden voor bijzondere vegetatie ontbreken. Algemene, voedselrijke soorten die te verwachten zijn op dergelijke cultuurterreinen overheersen. Een groot deel van het terrein in gebruik als gazon en wordt kort gemaaid. Ook is een groot deel van het terrein verhard, met name aan de zuidzijde. De te slopen schuur zelf is onbegroeid. In z'n geheel ontbreken voor beschermde of bijzondere vegetatie de kans om zich te vestigen of te handhaven. Het vóórkomen van beschermde of bijzondere plantensoorten is daarmee uit te sluiten.

2.2 Broedvogels

Vogels met jaarrond beschermde verblijfplaats

Van een aantal vogelsoorten is het nest jaarrond beschermd, dus ook buiten het broedseizoen. Het gaat bijvoorbeeld om soorten die afhankelijk zijn van menselijke bebouwing of waarvan het nest ook buiten de broedperiode gebruikt wordt. De locatie lijkt in eerste instantie geschikt voor diverse beschermde soorten: Huismus, Steenuil of Kerkuil, maar tijdens het veldbezoek is geen Huismus of andere soorten met jaarrondbeschermden nesten aangetroffen in of rondom de bebouwing. Nestlocaties van de Huismus ontbreken in de schuur. Aan de achterzijde van de opstal is een 'Huismusen-kast' aanwezig. Deze is onbewoond en kan eenvoudig verhangen worden. Voor andere soorten is de locatie ongeschikt. Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen aangetroffen of andere waarnemingen gedaan van andere jaarrond beschermde soorten; ook op of binnen de invloedssfeer van de onderzoekslocatie. Er zijn geen nesten of potentiële nestlocaties van Ooievaar, Roek, Grote gele kwikstaart of roofvogels aangetroffen op het perceel.

Overige broedvogels

Van de meeste broedvogels is het nest alleen beschermd in de periode dat het voor de voortplanting gebruikt wordt. Door de aanwezigheid van de begroeiing is het terrein geschikt als broedlocatie voor algemene zangvogelsoorten zoals Merel, Zanglijster, Roodborst, Winterkoning. De onderzoekslocatie is ook geschikt voor de Boerenwaluw. Een nestlocatie van de Boerenwaluw is aangetroffen in de schuur. Het is niet in gebruik geweest en lijkt al een tijdje oud. Boeren- en Huiswaluw foerageert veelvuldig boven de kolken in en de omgeving. Mogelijk is de schuur te sterk onderhevig aan weersinvloeden en te onaantrekkelijk als broedplek. Ook in de carpoort is een oud nest aanwezig; eveneens onbewoond. De beplanting op de locatie is geschikt, maar deze wordt bij de voorgenomen ingreep ongemoeid gelaten. De twee kolken aan de weerszijde van de onderzoekslocatie zijn voor rietbroedende vogels geschikte biotopen, zoals Kleine karekiet, Baardmannetje en Purperreiger. Of deze soorten hier broedend aanwezig zijn, is middels de quick scan niet vast te stellen. In ieder geval blijft de kolk, inclusief de oeverrand vrij van werkzaamheden.

2.3 Vleermuizen

Alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten zijn zwaar beschermd vanuit de Europese Habitatrichtlijn. Geschikte verblijfplaatsen zijn vaak beperkt beschikbaar. Door sloop en renovatie zijn de laatste decennia veel potentiële verblijfplaatsen verdwenen. Niet alleen verblijfplaatsen maar ook lineaire doorlopende landschapselementen waarlangs vleermuizen zich verplaatsen

tussen slaapplek en foerageergebied (zogenaamde vliegroutes) en belangrijk foerageergebied zijn beschermd.

De schuur is vrij toegankelijk voor vleermuizen. Er zijn rondom invliegmogelijkheden, maar door het ontbreken van beschutting is het ongeschikt. Wind en regen hebben teveel vrij spel door het deels ontbreken van een dak. De golfplaten afdak heeft geen dakbeschot zodat vestigingsruimten ontbreken. Ook predatie speelt mogelijk een rol. De ruimte is eenvoudig toegankelijke voor katten (aanwezigheid bevestigd door de initiatiefnemer), ratten (keutels aanwezig) en marterachtigen; daarbij is de plek niet donker genoeg om als verblijfplaats geschikt te laten zijn. Ook de bomen in het projectgebied zijn ongeschikt voor overwegend boombewonende soorten zoals de Rosse vleermuis, Watervleermuis en Franjestaart. Deze soorten komen wel in de omgeving voor naar verwachting, maar zullen niet gevestigd zijn op de door ons onderzochte locatie. De aanwezigheid van vaste, jaarrond beschermde verblijfplaatsen van vleermuizen sluiten we uit. Door de aanwezige boombegroeiing en de ligging tussen twee kolken is het gebied wel geschikt als foerageergebied. Vleermuizen gevestigd in de omgeving gebruiken mogelijk het terrein als jachtgebieden. Dit is tijdens de quick scan echter niet vast te stellen.

2.4 Grondgebonden zoogdieren

Onder “grondgebonden zoogdieren” worden hier bedoeld alle zoogdieren met uitzondering van vleermuizen. Dit zijn knaagdieren, insectenetters, marters en eekhoorns. Op erven in het buitengebied wordt de Steenmarter regelmatig aangetroffen. De initiatiefnemer geeft aan wel eens overlast te hebben gehad van Steenmarters (schade aan zijn auto), maar in het afgelopen jaren is dit niet meer het geval geweest. Zowel in de schuur, als op het erf, zijn nergens sporen gezien, zoals latrines, prooiresten, krabsporen, eierschalen, die duiden op de aanwezigheid van Steenmarter. De onderzoekslocatie nodigt wel uit en incidentele aanwezigheid kan niet aan de hand van de quick scan worden uitgesloten. In ieder geval betreft het geen verblijfplaats.

Algemene kleine zoogdiersoorten zoals Veldmuis, woelmuizen, Bruine rat en Huisspitsmuis komen vrijwel zeker op het perceel voor. Holten in de oeverrand en onder de fundering wijzen hierop. In het naastgelegen weiland komt Haas voor en de begroeide terreindelen zijn geschikt voor de Egel. Ook kleine marterachtigen zoals Wezel of Hermelijn kunnen voorkomen op de locatie, hier zijn echter geen directe aanwijzingen voor gevonden. Mogelijk dat foeragerende of passerende dieren de locatie bezoeken en geen of nauwelijks sporen nalaten. Van een verblijfplaats is echter geen sprake. Voor deze soorten geldt in de Provincie Overijssel een vrijstelling bij ruimtelijke inrichting en ontwikkeling. Boommarter, Eekhoorn en Das kunnen worden uitgesloten. Overige beschermde of bijzondere grondgebonden zoogdiersoorten zijn uit te sluiten wegens het ontbreken van potentieel leefgebied.

2.5 Overige soorten

Door het ontbreken van oppervlakte water op het terrein is de aanwezigheid van vissen uitgesloten. Een aantasting van het voortplantingshabitat van amfibieën is eveneens uitgesloten. Een deel van het projectgebied is echter wel geschikt als landhabitat voor enkele veelvoorkomende amfibieën (Bruine kikker, Gewone pad), maar voor meer bijzondere soorten is de situatie ongeschikt. Aan de rand van het onderzoeksgebied zijn twee kolken aanwezig, deze worden tijdens de werkzaamheden ongemoeid gelaten en zullen geen hinder ondervinden van de werkzaamheden. Het onderzoeksgebied voldoet niet aan de voorwaarden van potentieel leefgebied van reptielen en ongewervelden (libellen, kevers, weekdieren) waardoor aanwezigheid van dergelijke soorten is uitgesloten.

Afb. 2.1: Aanzicht van de te slopen opstand. Door het deels ontbreken van een dak en het ontbreken van dakbeschot is de locatie ongeschikt voor vleermuizen. Op de locatie zijn geen Huismus waargenomen en nestlocaties ontbreken. Wél is er een nestlocatie van een Boerenzwaluw aangetroffen maar deze is buiten gebruik.

Afb. 2.2: De binnenkant van de schuur, half afgedekt met metalen dakplaten.

Afb. 2.3: De carport aan de noordzijde van de schuur.

Afb. 2.4: De aanwezige flora op de onderzoekslocatie. Algemene soorten overheersen en hier en daar resten ruigtekruiden zoals Framboos en Melganzevoet. Beschermde of bijzondere vegetaties ontbreken.

Afb. 2.5: De achterzijde van de te slopen opstand. Aan deze achterzijde bevindt zich een ongebruikte nestkast voor Huismus. Deze is echter niet in gebruik en kan voor de werkzaamheden eenvoudig verhangen worden naar een naastgelegen locatie.

3

EFFECTEN

3.1 Broedvogels

Er zijn geen vaste, jaarrond beschermde rust- of nestplaatsen van broedvogels aangetroffen of te verwachten. De ingrepen zullen niet leiden tot verstoring, aantasting en/of vernieling van vaste nestplaatsen van bijvoorbeeld Huismus of uilen of verlies aan foerageergebied. De ingreep heeft derhalve geen effect. Na de bouw blijven de mogelijkheden gelijk of kunnen met gerichte maatregelen zelfs toenemen. Hierover meer bij de aanbevelingen.

Tijdens het broedseizoen zijn broedgevallen van algemene broedvogels zoals Merel, Zanglijster, Roodborst en Houtduif in de houtige begroeiing mogelijk. Een ruwe indicatie van het broedseizoen is de periode half maart - half juli. Uitsluitend van belang is het feit of bezette nesten aanwezig zijn, ongeacht de periode. Eerdere of latere broedgevallen van met name duiven zijn bijvoorbeeld mogelijk. Bij werkzaamheden die veel geluids- en trillingsoverlast geven, is ook een effect mogelijk op rietbroedende vogels in de aangrenzende kolk. In die gevallen (werken in broedseizoen en veel geluids-/trillingsoverlast) treedt er een effect op, anders niet. Bij bezette nesten moet gewacht worden de werkzaamheden totdat vogels vliegvlug zijn en het nest permanent verlaten hebben.

3.2 Vleermuizen

De te slopen bebouwing is ongeschikt voor vleermuizen doordat voor vleermuizen toegankelijke donkere, tochtvrije holle ruimtes ontbreken. De sloop- en bouwwerkzaamheden leiden niet tot aantasting van vaste rust- en voortplantingsplaatsen van vleermuizen in de te slopen bouwwerken. Of het terrein ook ná de bouw geschikt is als foerageergebied hangt af van de mate van verstoring. Zowel tijdens de sloop, als bij de nieuwbouw en de ingebruikname van het terrein is het gewenst dat de hoeveelheid licht- en geluidsverstoring beperkt blijft. Nader onderzoek naar vleermuizen is uitsluitend nodig als deze verstoringen niet beperkt kunnen worden.

3.3 Grondgebonden zoogdieren

Op de projectlocatie worden voornamelijk kleinere, algemene zoogdiersoorten verwacht. De werkzaamheden leiden mogelijk tot negatieve effecten op deze soorten, bijvoorbeeld door de aantasting van holen en gangenstelsels, maar omdat een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting geldt moet alleen rekening gehouden worden met de algemene zorgplicht die voor alle dieren en planten geldt. Vaste rust- en voortplantingsplaatsen of ander belangrijk leefgebied van marterachtigen of andere beschermde dieren ontbreken. De voorgenomen ingreep en de ingebruikname van het terrein hebben daardoor geen effect op beschermde zoogdieren of hun leefgebied.

3.4 Overige soorten

Het vóórkomen van beschermde soorten uit overige soortgroepen (amfibieën, reptielen, vissen, ongewervelden) is uit te sluiten op de onderzoekslocatie. Negatieve effecten op beschermde soorten uit overige soortgroepen doen zich niet voor. Voor enkele algemene amfibieën (Bruine kikker, Gewone pad) bestaat een kans op aantasting van landhabitat. Voor deze soorten heeft de provincie Overijssel een algemene vrijstelling bij ruimtelijke inrichting en ontwikkeling verleend.

4

GEBIEDSBESCHERMING

4.1 Natuurnetwerk Nederland

De onderzoekslocatie ligt op 3 kilometer afstand van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Gezien de aard, de afstand en beperkte schaal van de ingreep en het ontbreken van landschappelijke binding tussen plangebied en het Natuurlijknetwerk Nederland zijn effecten op de kernkwaliteiten van het gebied op voorhand uitgesloten. Nader onderzoek naar effecten op dit gebied is niet nodig.

4.2 Natura 2000

Dichtsbijzijnde Natura 2000-gebied 'Zwarte Meer' ligt op circa 3 kilometer in noordwestelijke richting van de onderzoekslocatie (zie afb. 4.2). Gezien de aard, de afstand en beperkte schaal van de ingreep en het ontbreken van landschappelijke binding tussen plangebied en Natura 2000-gebied zijn effecten op doelstellingen van Natura 2000-gebieden op voorhand echter uitgesloten. Nader onderzoek naar effecten op doelstellingen van Natura 2000-gebieden is niet nodig.

Gezien de omvang en de afstand (4.3 kilometer) van het project ten opzichte van stikstofgevoelige habitattypen in relatie met de omvang van het project is geen PAS-berekening noodzakelijk. De PAS-berekening is niet noodzakelijk om te beoordelen omdat de grenswaarde zeker niet wordt overschreden. Wanneer de grenswaarde wordt overschreden is een vergunning vereist om de werkzaamheden uit te mogen voeren. De verandering in stikstofuitstoot wordt veroorzaakt door een tijdelijke effecten tijdens de sloop- en bouwwerkzaamheden maar zullen niet leiden tot negatieve effecten op de gevoelige habitattypen.

5.1. Overzicht van de bevindingen

Soortgroep	Aanwezig	Effect	Aanbevelingen
Flora - beschermde soorten	niet	geen	geen
Vleermuizen - verblijfplaatsen	niet	geen	geen
Vleermuizen - vliegroutes	niet	geen	geen
Vleermuizen - essentieel foerageergebied	niet	geen	geen, mits...(zie bij 5.2)
Zoogdieren - gebouwbewonend	niet	geen	geen
Zoogdieren - grond-/boombewonend	niet	geen	geen
Zoogdieren - vrijgestelde soorten	mogelijk	mogelijk	zorgplicht
Vogels - jaarrond beschermde nesten	niet	geen	geen
Vogels - algemene broedvogels	zeker	mogelijk	zie bij 5.2
Amfibieën - vrijgestelde soorten	landhabitat	mogelijk	zorgplicht
Overige soortgroepen - alle soorten	niet	geen	geen

5.2 Conclusies en aanbevelingen

- De voorgenomen ingreep en de ingebruikname van het terrein leiden niet tot effecten op doelstellingen van Natura 2000 of kernkwaliteiten en ontwikkelingsdoelen van NNN.
- De ingrepen leiden niet tot aantasting of vernieling van (potentiële) jaarrond beschermde verblijfplaatsen van vogels, vleermuizen, marsters of andere soorten. Nader onderzoek naar vaste, jaarrond beschermde rust- en voortplantingsplaatsen is niet nodig.
- Tijdens het broedseizoen zijn broedgevallen van algemene broedvogels zoals Houtduif, Merel, Winterkoning, etc. te verwachten. Bezette nesten mogen nooit vernield of verstoord worden. Ook het verwijderen van dakdelen met daaronder bezette nesten is niet toegestaan. Verstoring kan ook optreden door geluids- en trillingsoverlast. Sloop- en de zwaardere bouwwerkzaamheden dienen daarom plaats te vinden buiten het broedseizoen. Het broedseizoen is geen vaste periode, uitsluitend van belang is of daadwerkelijk een broedgeval aanwezig is ongeacht de periode. Mochten er bij de start van de werkzaamheden toch broedgevallen aanwezig zijn dan dient gewacht te worden tot het moment dat de jongen op eigen kracht het nest definitief verlaten hebben. In de periode maart - half juli is de kans op broedgevallen zeer hoog, in deze periode van het jaar dient niet gesloopt te worden om het verstoren/vernietigen van broedgevallente voorkomen.
- Lichtverstoring op het erf dient voorkomen te worden om een mogelijk nadelig effect op foeragerende vleermuizen tegen te gaan. Dit zowel tijdens de sloop en herbouw als tijdens de definitieve terreininrichting. Voorkom uitstraling van eventuele (bouw)lampen en andere verlichting naar boven toe. Dit kan bijvoorbeeld door toepassen van afschermende armaturen en beperken van verlichtingshoogte. Het toepassen van amberkleurige, vleermuisvriendelijke lampen is een alternatief. Door lichtverstoring op deze wijze te voorkomen blijft de functionele leefomgeving van vleermuizen onaangetast en is nader onderzoek niet nodig. Van mogelijke verstoring is overigens uitsluitend sprake in de actieve periode van vleermuizen, grofweg tussen zonsondergang en zonsopkomst in de periode april - november.
- Effecten op overige beschermde soorten en soortgroepen waarvoor geen vrijstelling geldt zijn uitgesloten omdat er geen aanwijzingen zijn dat dergelijke soorten binnen invloedssfeer van de werkzaamheden voorkomen. De algemene kleine zoogdieren en amfibieën die op de

locatie kunnen voorkomen zijn niet beschermd of staan op de provinciale vrijstellingslijst.

- Ten aanzien van alle dieren en planten (beschermd of niet beschermd) geldt dat men zich dient te houden aan de algemene zorgplicht. Dit houdt in dat nadelige gevolgen voor flora en fauna naar redelijkheid zoveel mogelijk voorkomen moeten worden.
- Wanneer tijdens werkzaamheden toch beschermde soorten worden aangetroffen dienen werkzaamheden tijdelijk te worden stilgelegd en wordt contact opgenomen met een deskundige (volgens omschrijving van het Ministerie van EZ) op het gebied van flora en fauna. Overleg met de deskundige moet duidelijk maken hoe met de ontstane situatie kan worden omgegaan.

Extra: Ruimte voor Advies promoot natuur in stad & land. Zo is het op erven in het buitengebied vaak met relatief weinig moeite mogelijk om huismussen, vleermuizen, zwaluwen en andere dieren een plek te geven. Breng bijvoorbeeld nestvoorzieningen en andere verblijfplaatsen aan, pas inheemse beplanting toe, wees terughoudend met verlichting en bestrating en royaal met groen.

De bouw van de woning op deze fraaie locatie biedt mogelijkheden voor Boerenzwaluw en Huismus. Het aanbieden van nestgelegenheid voor Huismus vogels is vaak eenvoudig te bewerkstelligen door bijvoorbeeld het plaatsen van vogelvides onder de onderste pannenrijen, inbouwen van nestkasten of simpelweg het niet of op hogere panelen aanbrengen van vogelwerende maatregelen. Uiteraard is ook het ophangen van nestkasten een mogelijkheid. Voor Boerenzwaluw voldoet een toegang tot een schuur of carport mits tegen de balken een beschutte, enigszins beschermde plek voorhanden is.

Voor vleermuizen biedt de bouw van de woning in potentie mogelijkheden voor vaste verblijfplaatsen. Dit kan bijvoorbeeld door toegang tot de spouw te bieden via enkele open stootvoegen op een hoogte van minimaal 3 meter, het creëren van spleetvormige toegangen tot ruimtes achter daklijsten (afmeting opening circa 1,5 x 10 cm) of bijvoorbeeld door gevelbetimmeringen. Meer voorbeelden van vleermuisvoorzieningen zijn bijvoorbeeld te vinden via de zoogdiervereniging, www.vleermuizenindestad.nl en diverse andere websites.

6

WETTELIJK KADER

6.1 Inleiding

In Nederland is de wetgeving omtrent de bescherming van natuurwaarden gesplitst in soortbescherming en gebiedsbescherming. De bescherming was voorheen geregeld in respectievelijk de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998. Voor houtopstanden gold de Boswet. Op 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming in werking getreden die de bovenstaande wetten vervangt. Wat betreft gebiedsbescherming is er weinig veranderd. Op het gebied van soortenbescherming hebben zich diverse wijzigingen voorgedaan. Zo zijn veel planten en vissen onder de nieuwe wet niet meer beschermd, terwijl een aantal zeldzame dagvlinders en libellen juist zijn toegevoegd. Verder is het bevoegd gezag in de meeste gevallen GS van de provincie, waar dat eerder de RVO was. De provincies hebben meer zeggenschap over het beleid, wat zich vooral uit in het feit dat er verschillen zijn in de vrijstellingslijsten van soorten waarvoor bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting of bestendig beheer en onderhoud vrijstelling geldt. Meer informatie over de Wet natuurbescherming is onder andere terug te vinden op de websites van de Rijksoverheid en de verschillende provincies.

6.2 Gebiedsbescherming

Gebiedsbescherming was voorheen opgenomen in de Natuurbeschermingswet 1998 en heeft de bescherming en instandhouding van natuurgebieden in Nederland als doel. Daartoe zijn gebieden aangewezen in het kader van de Vogelrichtlijn (VR-gebieden), Habitatrichtlijn (HR-gebieden) en het Verdrag van Ramsar (Wetlands). Beschermden Natuurmonumenten vervallen onder de Wet natuurbescherming omdat deze vrijwel geheel samenvallen met **Natura 2000-gebieden**. De VR- en HR-gebieden worden samengevat onder de noemer Natura 2000. Voor de Natura 2000-gebieden worden/zijn instandhoudingsdoelen geformuleerd voor specifieke vogelsoorten of habitats. Deze kunnen van gebied tot gebied verschillen. De hierboven genoemde gebieden kunnen overlappen. Activiteiten die een negatief effect hebben op Natura 2000-gebieden zijn verboden. Dat geldt ook voor activiteiten buiten de gebieden die een negatief effect hebben binnen het gebied. Voor activiteiten is een vergunning mogelijk. Een vergunning wordt pas afgegeven wanneer een zogenaamde 'habitattoets' is doorlopen. Hieruit moet blijken dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast en de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van de soorten niet verslechtert en geen verstoring van soorten optreedt. Een vergunning wordt afgegeven door de betreffende provincie.

Het **Natuurnetwerk Nederland** (hierna **NNN**) en de **Groene Ontwikkelingszone** (hierna **GO**) komen voort uit het herdefiniëren van de voormalige Ecologische Hoofdstructuur (EHS) door de provincie Gelderland. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. In het NNN is uitsluitend sprake van een natuurbestemming. Binnen het NNN zijn ruimtelijke ontwikkelingen slechts mogelijk wanneer deze van groot algemeen of provinciaal belang zijn én er geen reële alternatieven zijn. Er geldt dan wel een compensatieverplichting om negatieve effecten teniet te doen. De GO bestaat uit 'niet-natuurlijke' elementen van de voormalige EHS zoals infrastructuur en bebouwing. In de GO liggen meer ontwikkelingsmogelijkheden voor bijvoorbeeld bedrijven. De begrenzing en doelstellingen van NNN en GO worden door de provincie vastgesteld en is in verwerkt in de omgevingsvisie en -verordening.

6.3 Soortenbescherming

Onder de Wet Natuurbescherming zijn verschillende beschermingsregimes te onderscheiden: soorten van de Vogelrichtlijn (VR), soorten van de Habitatrichtlijn (HR) en overige beschermde soorten genoemd in bijlage A behorend bij artikel 3.10 van de WNb. Daarnaast hebben provincies de vrijheid om voor bepaalde soorten uit de laatste categorie vrijstelling te verlenen bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting en bestendig beheer en onderhoud. Gedetailleerde informatie over het onderdeel soortenbescherming, inclusief lijsten van beschermde soorten, is onder meer te vinden op de website van de Rijksoverheid.

6.4 Rode lijsten

Rode lijsten geven een overzicht van soorten die uit Nederland zijn verdwenen of duidelijk achteruit zijn gegaan. Rode lijsten hebben een signaleringsfunctie en geen juridische status. Plaatsing op de lijst betekent daarom niet automatisch dat de soort beschermd is. Daarvoor is opname van de soort onder de Wet natuurbescherming nodig. De Rode lijsten zijn richtinggevend voor toekomstig beleid. Van overheden en terreinbeherende organisaties wordt verwacht dat zij bij beleid en beheer rekening houden met de Rode lijsten.